

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.003.01.2017
P/17/092

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/092 – Wykonywanie zadań zleconych z zakresu rejestracji osób na potrzeby kwalifikacji wojskowej i ich ewidencji.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie.
Kontrolerzy	Sławomir Kochman, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/38/2017 z dnia 2 marca 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Rzeszowa, ul. Rynek 1, 35-002 Rzeszów ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tadeusz Ferenc, Prezydent Miasta Rzeszowa od dnia 10 listopada 2002 r. (dowód: akta kontroli str. 3-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna z uzasadnieniem²

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości, realizowane przez Prezydenta Miasta Rzeszowa w latach 2015-2016 zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej dotyczące powszechnego obowiązku obrony, polegające na przeprowadzaniu rejestracji osób na potrzeby kwalifikacji wojskowej i założenia ewidencji wojskowej, oraz wykonywanie czynności w ramach kwalifikacji wojskowej wynikających z ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. *o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej*³.

W ocenie NIK sprawnie przeprowadzono rejestrację mężczyzn i kobiet na potrzeby kwalifikacji wojskowej oraz ewidencji wojskowej. Odpowiednie dane ujmowano w rejestrach osób objętych rejestracją oraz w listach osób podlegających wezwaniu do kwalifikacji wojskowej. Zapewniono zarówno warunki lokalowe, jak i obsadę kadrową do przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej.

W kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- rejestry osób objętych kwalifikacją wojskową z lat 2015 i 2016 były sporządzane i prowadzone nierzetelnie, ponadto nie były aktualizowane na bieżąco, zgodnie z wymogami § 3 ust. 1 i § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 listopada 2009 r. *w sprawie rejestracji osób na potrzeby prowadzenia kwalifikacji wojskowej oraz założenia ewidencji wojskowej*⁴;
- rejestry z roczników 1996 i 1997 nie zostały przekazane do archiwum zakładowego, zgodnie z przepisem § 4 ust. 1 rozporządzenia *w sprawie rejestracji*;
- rejestr kobiet z rocznika 1996 objętych rejestracją nie został przekazany do Wojskowej Komendy Uzupełnień w Rzeszowie (WKU), zaś rejestr mężczyzn

¹ zwany dalej Urzędem.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

³ Dz. U. z 2016 r. poz. 1534, ze zm., zwaną dalej ustawą „o powszechnym obowiązku obrony”

⁴ Dz. U. z 2015 r. poz. 991, zwanego dalej rozporządzeniem „w sprawie rejestracji”

- i kobiet z rocznika 1997 zostały przekazane do WKU zbyt wcześnie, tj. niezgodnie z § 3 pkt 1 i 5 rozporządzenia w sprawie rejestracji,
- ogłoszenie kwalifikacji wojskowej w 2015 r. nastąpiło na 10 dni przed terminem rozpoczęcia kwalifikacji wojskowej, tj. niezgodnie z przepisem § 3 ust. 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministra Obrony Narodowej z dnia 23 listopada 2009 r. w sprawie kwalifikacji wojskowej⁵;
 - propozycje do planu przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej w 2015 i 2016 roku zgłoszone Wojewodzie Podkarpackiemu nie obejmowały wszystkich wymaganych przez § 13 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji informacji.
 - nierzetelnie sporządzano listy stawiennictwa mężczyzn z rocznika 1996;
 - Urząd nie posiadał wezwań i zwrotnych potwierdzeń ich doręczenia dla osób wzywanych do stawienia się do kwalifikacji wojskowej w 2015 r., w Urzędzie brak było także zachowanych kopii wezwań do osób wzywanych do stawienia się do kwalifikacji wojskowej w 2016 r.;
 - wszystkie osoby podlegające w latach 2015-2016 wezwaniu do stawienia się do kwalifikacji wojskowej wzywane były na tą samą godzinę, w związku z czym nieprawidłowo wykonano obowiązek wynikający z § 8 ust. 5, w związku z § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji;
 - nie sporządzono dokumentu zawierającego wyniki ustaleń o przyczynach niestawienia się osób i miejscu ich pobytu (kwalifikacja wojskowa w 2015 i 2016 roku), w myśl przepisu § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji;
 - wykaz osób o nieregulowanym stosunku do powszechnego obrony prowadzony był niezgodnie z przepisem § 10 ust. 2 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji;
 - nienależnie wypłacono wynagrodzenie dla Sekretarza Komisji Lekarskiej oraz osoby go zastępującej w łącznej wysokości 5.280 zł.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Rejestracja na potrzeby założenia ewidencji wojskowej i kwalifikacji wojskowej

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą⁶ zadania związane z rejestracją osób na potrzeby kwalifikacji wojskowej i ich ewidencji realizował w Urzędzie Wydział Spraw Obywatelskich - ustalone dla tego wydziału w regulaminie organizacyjnym zadania z tego zakresu to: prowadzenie i aktualizowanie rejestru mężczyzn i kobiet kończących w danym roku 18 lat na potrzeby kwalifikacji wojskowej; przygotowanie i prowadzenie kwalifikacji wojskowej; prowadzenie spraw związanych z orzekaniem o konieczności sprawowania przez osobę podlegającą obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny oraz o uznaniu osoby, której doręczono kartę powołania oraz żołnierza odbywającego tę służbę za posiadającego na wyłącznym utrzymaniu członków rodziny. Za realizację zadań wynikających z ustawy o powszechnym obowiązku obrony, związanych z kwalifikacją wojskową w 2015 i 2016 r., w tym wzywanie do kwalifikacji wojskowej, nakładanie grzywny w celu przymuszenia lub zarządzanie przymusowego doprowadzenia przez Policję do Urzędu, w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, w przypadkach, o których mowa

⁵ Dz. U. Nr 202 poz. 1566 ze zm., zwanego dalej rozporządzeniem „w sprawie kwalifikacji”

⁶ lata 2015-2016, w tym stany faktyczne i działania podejmowane przed i po tym okresie, jeżeli miały one wpływ na wykonanie zadań związanych z rejestracją i kwalifikacją wojskową.

w art. 32 ust. 10 ustawy o powszechnym obowiązku obrony odpowiedzialny był Dyrektor Wydziału Spraw Obywatelskich Adam Litwa⁷.

Skutkiem zmiany regulaminu organizacyjnego Urzędu dokonanego zarządzeniem Prezydenta Miasta Rzeszowa Nr 29/2016 r. z dnia 4 maja 2016 r. wymienione powyżej zadania, które dotychczas wykonywane były przez Wydział Spraw Obywatelskich - od dnia 4.05.2016 r. zostały przekazane do realizacji przez Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności.

(dowód: akta kontroli str. 7-108)

Komórka Urzędu właściwa w sprawach ewidencji w dniu 3.12.2014 r. sporządziła rejestr mężczyzn objętych rejestracją urodzonych w 1996 r. Rejestr kobiet objętych rejestracją urodzonych w 1996 r. został sporządzony w dniu 5.01.2015 r.

W analogiczny sposób czynności te dokonane zostały przed przeprowadzeniem kwalifikacji wojskowej w 2016 roku. Rejestr mężczyzn urodzonych w 1997 r., objętych rejestracją sporządzono w dniu 30.11.2015 r., zaś rejestr kobiet urodzonych w 1997 r. objętych rejestracją został sporządzony w dniu 1.12.2015 r.

Czynności te dokonywane były w ramach tego samego wydziału, wykonującego zadania w zakresie prowadzenia ewidencji ludności oraz prowadzenia rejestru mężczyzn i kobiet objętych rejestracją.

Zakres danych wyszczególnionych w ww. rejestrach nie wykraczał poza dane określone w art. 49 ust. 2b pkt 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony.

Rejestry mężczyzn i rejestry kobiet objętych rejestracją zostały sporządzone w postaci wydruku na nośniku papierowym oraz w formie elektronicznej, odrębnie dla mężczyzn i kobiet z rocznika 1996 i 1997. Papierowe wersje rejestru nie zostały opatrzone pieczęcią i podpisem Prezydenta Miasta Rzeszowa lub osoby upoważnionej.

Rejestr mężczyzn urodzonych w 1996 r. oraz rejestr kobiet urodzonych w 1996 r., objętych rejestracją prowadzony był niezgodnie ze wzorem określonym w załączniku Nr 1 do rozporządzenia w sprawie rejestracji. W rejestrach tych zawarte były dane, które nie były wymagane przez wzór rejestru, tj. imiona i nazwiska poprzednie, stan cywilny, poprzednie adresy zameldowania na pobyt stały wraz z określeniem okresu zameldowania

Rejestr mężczyzn urodzonych w 1997 r. oraz rejestr kobiet urodzonych w 1997 r., objętych rejestracją prowadzony był zgodnie ze wzorem określonym w załączniku Nr 1 do ww. rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 109)

Dyrektor Wydziału Spraw Obywatelskich Adam Litwa wyjaśnił, że rejestr mężczyzn i kobiet urodzonych w 1996 r. oraz rejestr mężczyzn i kobiet urodzonych w 1997 r., objętych rejestracją nie zostały opatrzone pieczęcią i podpisem osoby upoważnionej z powodu niedopatrzenia. Prowadzenie rejestru mężczyzn i kobiet urodzonych w 1996 r. niezgodnie ze wzorem określonym w załączniku Nr 1 – jak wyjaśnił Dyrektor Wydziału - spowodowane było brakiem aktualizacji aplikacji obsługującej ewidencję ludności przed podmiot odpowiedzialny.

(dowód: akta kontroli str. 110-111)

Sporządzone rejestry mężczyzn i kobiet z roczników 1996 i 1997 nie zostały przekazane do archiwum zakładowego, zgodnie z wymogami § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie rejestracji⁸.

⁷ Zakres czynności z dnia 11 maja 2012 r.

⁸ rejestr jest aktualizowany na bieżąco do czasu stawienia się osób z danego rocznika do kwalifikacji wojskowej. Po tym okresie rejestr podlega zamknięciu i jest przekazywany do archiwum na zasadach

Pan Piotr Nowak - Inspektor w Wydziale Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności (wcześniej Wydziału Spraw Obywatelskich) wyjaśnił, że rejestry osób z rocznika 1996 i 1997, czyli dokumentacji wytworzonej w 2015 i 2016 roku nie przekazywano do archiwum zakładowego, ponieważ kierowano się przepisem § 61 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych⁹, który stanowi, że dokumentację przechowuje się w komórkach organizacyjnych przez dwa lata licząc od pierwszego stycznia roku następnego po roku zakończenia spraw.

(dowód: akta kontroli str. 109, 581-582)

Analiza rejestrów mężczyzn i kobiet objętych rejestracją urodzonych w 1996 i 1997 roku wykazała, że:

- w rejestrze mężczyzn urodzonych w 1996 r. objętych rejestracją nie ujęto 2 mężczyzn zameldowanych na terenie miasta Rzeszowa na pobyt stały (w dniu 26.03.2015 r. i 31.03.2015 r.). W rejestrze ujęci byli także 2 mężczyźni wymeldowani z pobytu stałego w dniu 20.01.2015 r. i 6.03.2015 r. oraz 14 mężczyzn wymeldowanych z pobytu czasowego z terenu miasta Rzeszowa (11 wymeldowanych w grudniu 2014 r., pozostałych 3 w lutym i marcu 2015 r.);
- w rejestrze kobiet urodzonych w 1996 r. objętych rejestracją nie ujęto 2 kobiet zameldowanych na terenie miasta Rzeszowa na pobyt stały i czasowy - w dniu 2.02.2015 r. i 27.01.2015 r. W rejestrze ujęte były także 2 kobiety wymeldowane z pobytu stałego w dniu 11.02.2015 r. i 17.03.2015 r. oraz 6 kobiet wymeldowanych z pobytu czasowego w styczniu i marcu 2015 r. (1 w styczniu, 5 w marcu);
- w rejestrze mężczyzn urodzonych w 1997 r. objętych rejestracją nie ujęto 7 mężczyzn zameldowanych na terenie miasta Rzeszowa na pobyt stały i czasowy (odpowiednio w dniu: 14.12.2015 r., 14.12.2015 r., 22.12.2015 r., 27.01.2016 r., 5.02.2016 r., 21.03.2016 r., 24.03.2016 r.). W rejestrze ujętych było także 6 mężczyzn wymeldowanych z pobytu stałego z terenu miasta Rzeszowa (1 w dniu 2.12.2015 r., pozostałych 5 w lutym 2016 r.) oraz 12 wymeldowanych z pobytu czasowego (1 w dniu 30.11.2015 r., 1 w dniu 1.12.2015 r., 1 w dniu 22.12.2015 r., pozostałych 9 w styczniu, lutym i marcu 2016 r.);
- w rejestrze kobiet urodzonych w 1997 r. objętych rejestracją nie ujęto 2 kobiet zameldowanych na pobyt stały na terenie miasta Rzeszowa - w dniu 13.01.2016 r. i 22.02.2016 r. W rejestrze ujętych było także 11 kobiet wymeldowanych z terenu miasta Rzeszowa z pobytu czasowego (2 w grudniu 2015 r., pozostałe 9 w styczniu, lutym i marcu 2016 r.).

Zgodnie z przepisem § 3 ust. 1 i § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie rejestracji rejestr powinien być aktualizowany na bieżąco, tj. do czasu stawienia się osób z danego rocznika do kwalifikacji wojskowej.

(dowód: akta kontroli str. 112, 138-151)

Pan Piotr Nowak, będący osobą odpowiedzialną za przygotowanie dokumentacji i aktualizowanie rejestru oraz wykonywanie czynności związanych z przeprowadzeniem kwalifikacji wojskowej wyjaśnił, że rejestry kobiet i mężczyzn z rocznika 1996 i 1997 objętych rejestracją nie były na bieżąco aktualizowane ze względu na niedostarczenie zawiadomień o wymeldowanych lub zameldowanych osobach z komórki ewidencyjnej jednostki.

(dowód: akta kontroli str. 113-119)

i w trybie określonych w ustawie z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2011 r. poz. 698 ze zm.)

⁹ Dz. U. z 2011 r. Nr 14, poz. 67 ze zm.

Dyrektor Wydziału Spraw Obywatelskich Adam Litwa wyjaśnił, że dane osób, które zameldowały się na pobyt stały lub czasowy lub wymeldowały się z takiego pobytu zgłaszane były ustnie lub telefonicznie osobie prowadzącej rejestr, z uwagi na fakt, iż aktualnie sprawy te prowadzi Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności zasadnym wydaje się przekazywanie tych danych przez Wydział Spraw Obywatelskich np. w formie ksera potwierdzenia zameldowania lub wymeldowania.

(dowód: akta kontroli str. 120-125)

W trakcie kwalifikacji wojskowej przeprowadzonej w 2015 r. do rejestru mężczyzn z rocznika 1996 objętych rejestracją dopisano odręcznie 22 mężczyzn, w tym 1 urodzonego w 1996 r. Pozostali dopisani do rejestru mężczyźni to: 13 urodzonych w 1995 r., 3 urodzonych w 1994 r., 1 urodzony w 1993 r., 1 urodzony w 1992 r., 1 urodzony w 1991 r., 2 bez podania daty urodzenia.

Z wyjaśnień Piotra Nowaka wynika, że w rejestrze osób z rocznika 1996 dopisano odręcznie 1 osobę z rocznika 1996, gdyż osoba ta zgłosiła się do kwalifikacji na podstawie obwieszczenia, nie posiadała zameldowania na pobyt stały lub czasowy na terenie miasta, a ostatnim miejscem zameldowania tej osoby było miasto Rzeszów. Pozostałe 21 osoby, jak wyjaśnił Pan Piotr Nowak zostały wpisane omyłkowo, ponieważ osoby te stawily się do kwalifikacji wojskowej w 2015 r., a osoba dokonująca aktualizacji rejestru w czasie kwalifikacji błędnie dokonała wpisania tych osób do rejestru.

(dowód: akta kontroli str. 112. 115-125)

W trakcie kwalifikacji wojskowej przeprowadzonej w 2016 r. do rejestru mężczyzn urodzonych w 1997 r. objętych rejestracją dopisano odręcznie 24 mężczyzn, w tym 6 urodzonych w 1997 r., 10 urodzonych w 1996 r., 3 urodzonych w 1995 r., 2 urodzonych w 1994 r., 1 urodzony w 1992 r., 2 bez podania daty urodzenia.

Pan Piotr Nowak wyjaśnił, że 7 osób dopisanych odręcznie do rejestru z rocznika 1997 (w tym 1 osoba bez podania daty urodzenia) powinno znajdować się w rejestrze, zaś pozostałe 17 zostały wpisane do rejestru omyłkowo, ponieważ byli ujęci w rejestrach z lat ubiegłych, błąd ten powstał, ponieważ osoby te stawily się do kwalifikacji w roku 2016, a osoba dokonująca aktualizacji rejestru w czasie kwalifikacji błędnie wpisała te osoby do rejestru.

(dowód: akta kontroli str. 112, 115-125)

W rejestrach osób urodzonych w 1996 i 1997 roku objętych rejestracją data ujęcia danej osoby w rejestrze, w każdym przypadku była tożsama z datą sporządzenia rejestru.

I tak w rejestrze mężczyzn urodzonych w 1996 r. objętych rejestracją, sporządzonym w dniu 3.12.2014 r., w kolumnie 6 „Data ujęcia w rejestrze” w przypadku każdej osoby wpisano tą samą datę – czyli 3.12.2014 r. W rejestrze kobiet urodzonych w 1996 r. była to data 5.01.2015 r. W rejestrze mężczyzn urodzonych w 1997 r. była data 30.11.2015 r., zaś kobiet urodzonych w 1997 r. data 1.12.2015 r.

W przypadku każdego z ww. rejestrów dotyczyło to także osób urodzonych w grudniu danego roku. Przykładowo w rejestrze mężczyzn urodzonych w 1996 r. objętych rejestracją sporządzonym w dniu 3.12.2014 r. ujęto dane 62 mężczyzn urodzonych w grudniu 1996 r. - w kolumnie 6, jako datę ujęcia w rejestrze w każdym przypadku wpisano dzień 3.12.2014 r.

Analiza rejestrów wykazała, że w rejestrze mężczyzn urodzonych w 1996 r. sporządzonym w dniu 3.12.2014 r. ujętych było 54 mężczyzn, którzy ukończą 18 lat życia w okresie od dnia 4 grudnia do dnia 31 grudnia 2014 r. W rejestrze mężczyzn

urodzonych w 1997 r. sporządzonym w dniu 30.11.2015 r. ujętych było 72 mężczyzn, którzy ukończą 18 lat życia w okresie od dnia 1 grudnia do dnia 31 grudnia 2015 r. W rejestrze kobiet urodzonych w 1997 r. sporządzonym w dniu 1.12.2015 r. ujętych było 71 kobiet, które ukończą 18 lat życia w okresie od dnia 2 grudnia do dnia 31 grudnia 2015 r.

Zgodnie z przepisem § 3 ust. 5 rozporządzenia w sprawie rejestracji - dane osób, o których mowa w § 3 ust. 4, ujmuje się w rejestrze najwcześniej w dniu następującym po dniu, w którym osoba objęta rejestracją ukończyła 18 lat życia. Z wyjaśnień Pana Piotra Nowaka wynika, że w rejestrze powinno się ujmować osoby najwcześniej w dniu następującym po dniu, w którym ukończyły 18 rok życia, jednakże fakt ich ujęcia w rejestrze nastąpił w dacie sporządzenia rejestru, a osoby te nie wymeldowały się z pobytu stałego lub czasowego do końca danego roku.

(dowód: akta kontroli str. 112, 581-582)

Dyrektor Wydziału Spraw Obywatelskich Adam Litwa wyjaśnił, że daty w kolumnie 6 w poszczególnych rejestrach pokrywają się z datą sporządzenia rejestru ze względu na aplikację komputerową obsługującą wydruki rejestrów, program sam umieszcza datę tożsamą z jego generacją.

Wyjaśnienia o tej samej treści złożył również Pan Piotr Nowak.

(dowód: akta kontroli str. 115-125)

W okresie od dnia 3.12.2014 r. do dnia 1.04.2015 r. na pobyt czasowy na terenie miasta Rzeszowa zameldowały się 2 kobiety, które w 2014 roku ukończyły 18 lat (nie zostały ujęte w rejestrze kobiet z rocznika 1996 objętych rejestracją).

W okresie od dnia 30.11.2015 r. do dnia 29.03.2016 r. na terenie miasta Rzeszowa na pobyt czasowy zameldowało się 2 mężczyzn (zameldowani w dniu 22.12.2015 r. i 27.01.2016 r.) i 1 kobieta (zameldowana w dniu 22.12.2015 r.).

Zameldowani mężczyźni nie zostali ujęci w rejestrze mężczyzn z rocznika 1997 objętych rejestracją, natomiast zameldowana kobieta została ujęta w rejestrze kobiet z rocznika 1997 objętych rejestracją (skierowano w tym przypadku zawiadomienie zgodnie z 4 ust. 2 i wzorem stanowiącym załącznik Nr 2 do rozporządzenia w sprawie rejestracji).

(dowód: akta kontroli str. 109)

Pan Piotr Nowak wyjaśnił, że 2 mężczyźni zameldowani na pobyt czasowy nie zostali ujęci w rejestrze osób z rocznika 1997, ponieważ zameldowania dokonano po dacie sporządzenia rejestru, nie otrzymano w tych przypadkach zawiadomienia z komórki ewidencji ludności dotyczącego ich zameldowania.

(dowód: akta kontroli str. 115-125)

W Urzędzie brak było pisemnego potwierdzenia dotyczącego przekazania rejestru mężczyzn i rejestru kobiet urodzonych w 1996 roku do WKU w Rzeszowie.

Wojskowy Komendant Uzupełnień w Rzeszowie mjr Dariusz Brzeźawski wyjaśnił, że w dniu 22.01.2015 r. za numerem wchodzącym 637 wpłynął do WKU w Rzeszowie jedynie rejestr mężczyzn z rocznika 1996 z terenu miasta Rzeszowa

W sprawie powodów braku przekazania rejestru kobiet urodzonych w 1996 r. do WKU w Rzeszowie Dyrektor Wydziału Spraw Obywatelskich Adam Litwa wyjaśnił, że w Urzędzie brak jest dokumentacji odzwierciedlającej przekazanie do WKU rejestru mężczyzn i kobiet urodzonych w 1996 r., a pracownik odpowiedzialny za sprawy kwalifikacji wojskowej w 2015 r., przebywający od dnia 1.07.2015 r. na emeryturze nie zna dokładnej daty ich przekazania do WKU.

Rejestr mężczyzn urodzonych w 1997 r. oraz rejestr kobiet urodzonych w 1997 r. objętych rejestracją przekazano Wojskowemu Komendantowi Uzuppełnień w Rzeszowie w dniu 3.12.2015 r. Z uwagi na zapisy § 3 pkt 1 i 5 rozporządzenia *w sprawie rejestracji*, określającego poszczególne terminy na sporządzenie i aktualizację rejestru, przekazanie rejestru może nastąpić najwcześniej od dnia 2 stycznia roku następnego po roku, w którym osoby kończyły 18 lat życia.

Dyrektor Wydziału Spraw Obywatelskich Adam Litwa wyjaśnił, że rejestry mężczyzn i kobiet urodzonych w 1997 r. zostały przekazane do WKU we wcześniejszym terminie, z uwagi na planowanie zmian organizacyjnych w Wydziale i przekazanie zadań z zakresu kwalifikacji wojskowej do Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności, ponadto w miesiącu grudniu wykonywane były prace związane z przygotowaniem dokumentacji z lat ubiegłych do archiwum zakładowego.

Wyjaśnienia o treści jak powyżej złożył również Pan Piotr Nowak.

(dowód: akta kontroli str. 126-127, 128-133)

Pismem z dnia 13.01.2015 r. Urząd poinformował Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie (PUW) o liczbie mężczyzn i kobiet wpisanych do rejestru osób na potrzeby przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej oraz założenia ewidencji wojskowej w 2015 r. na terenie miasta Rzeszowa. Liczba mężczyzn urodzonych w 1996 r. wpisanych do rejestru – 1026. Liczba kobiet urodzonych w 1996 r. wpisanych do rejestru – 996. Ogółem: 2022 (data wpływu 14.01.2015 r.).

Pismo dotyczące liczby mężczyzn i kobiet wpisanych do rejestru osób na potrzeby przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej oraz założenia ewidencji wojskowej w 2016 r. na terenie miasta Rzeszowa zostało przekazane do Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego PUW w dniu 19.01.2016 r. Przekazana informacja, tak jak w roku poprzednim dotyczyła liczby mężczyzn urodzonych w 1997 r. wpisanych do rejestru (993), liczby kobiet urodzonych w 1997 r. wpisanych do rejestru (950) – ogółem 1943.

(dowód: akta kontroli str. 134-137)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Rejestry osób objętych kwalifikacją wojskową z lat 2015 i 2016 były sporządzane i prowadzone nierzetelnie: papierowe wersje rejestru osób z rocznika 1996 i 1997 nie zostały opatrzone pieczęcią i podpisem Prezydenta Miasta Rzeszowa lub osoby upoważnionej; w trakcie kwalifikacji wojskowej w 2015 i 2016 do rejestrów mężczyzn z roczników 1996 i 1997 odręcznie dopisywane były osoby z innych roczników; w żadnym z rejestrów z lat 2015-2016 dotyczących mężczyzn i kobiet na potrzeby kwalifikacji wojskowej nie wpisywano daty ujęcia tych osób w rejestrze, data ta wpisywana była automatycznie przez program komputerowy i była tożsama z datą sporządzenia rejestru;
2. Rejestr mężczyzn i kobiet urodzonych w 1996 r. objętych rejestracją prowadzony był niezgodnie ze wzorem określonym w załączniku Nr 1 do rozporządzenia *w sprawie rejestracji*;
3. Rejestry mężczyzn i kobiet z roczników 1996 i 1997 nie były aktualizowane na bieżąco, zgodnie z wymogami § 3 ust. 1 i § 4 ust. 1 rozporządzenia *w sprawie rejestracji*;
4. W rejestrach ujmowane były osoby, pomimo, iż na dzień sporządzenia rejestru osoby te nie ukończyły 18 lat życia, co było niezgodne z przepisem § 3 ust. 5 rozporządzenia *w sprawie rejestracji*;

5. Rejestry z roczników 1996 i 1997 nie zostały przekazane do archiwum zakładowego, zgodnie z przepisem § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie rejestracji;
6. Rejestr kobiet z rocznika 1996 objętych rejestracją nie został przekazany do WKU, zaś rejestr mężczyzn i kobiet z rocznika 1997 zostały przekazane do WKU zbyt wcześnie, gdyż z uwagi na zapisy § 3 pkt 1 i 5 rozporządzenia w sprawie rejestracji, określającego poszczególne terminy na sporządzenie i aktualizację rejestru, przekazanie rejestru może nastąpić najwcześniej od dnia 2 stycznia roku następnego po roku, w którym osoby kończyły 18 lat życia.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że zadania w zakresie prowadzenia i udostępniania rejestru osób wykorzystywanego na potrzeby prowadzenia kwalifikacji wojskowej nie były prowadzone prawidłowo. Rejestry osób objętych kwalifikacją wojskową prowadzone były nierzetelnie oraz nie były aktualizowane na bieżąco, zgodnie z wymogami rozporządzenia w sprawie rejestracji, co NIK ocenia negatywnie.

2. Przeprowadzanie kwalifikacji wojskowej

Opis stanu faktycznego

Organizacja kwalifikacji wojskowej

Obwieszczenie Wojewody Podkarpackiego w sprawie przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej w 2015 r. na terenie województwa podkarpackiego zostało wydane w dniu 1.12.2015 r. (w obwieszczeniu podano termin kwalifikacji – od 2 lutego do 30 kwietnia 2015 r.). W § 4 i § 5 obwieszczenia pozostawiono wykropkowane puste pola w odniesieniu do danych dotyczących terenu, miejsca i godzin stawienia się do kwalifikacji wojskowej oraz organy, przed którymi należy się stawić.

Wojewoda Podkarpacki w dniu 18.12.2014 r. wydał rozporządzenie Nr 11/2015 w sprawie przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej na terenie województwa podkarpackiego w 2015 r. oraz powołania wojewódzkiej i powiatowych komisji lekarskich, a także ustalenia ich siedzib i terytorialnego zasięgu działania. W § 1 tego rozporządzenia zapisano, że kwalifikacja wojskowa w 2015 r. na terenie województwa podkarpackiego zostanie przeprowadzona w okresie od dnia 2 lutego do dnia 30 kwietnia 2015 r., według wojewódzkiego planu kwalifikacji wojskowej.

W dniu 23.12.2014 r. Wojewoda Podkarpacki wydał zarządzenie Nr 221/2014 w sprawie składu komisji lekarskich powołanych do realizacji zadań związanych z przeprowadzeniem kwalifikacji wojskowej w 2015 r. na terenie województwa podkarpackiego oraz wykazu podmiotów leczniczych, w których będą przeprowadzane na zlecenie przewodniczących komisji lekarskich specjalistyczne badania lekarskie oraz badania psychologiczne i obserwacje szpitalne osób stawiających się do kwalifikacji wojskowej.

Wojewódzki plan kwalifikacji wojskowej w 2015 r. zatwierdzony w dniu 13.01.2015 r. w części dotyczącej właściwości Powiatowej Komisji Lekarskiej Nr 1 w Rzeszowie¹⁰, obejmującej swą właściwością miasto Rzeszów na prawach powiatu ustalał przeprowadzenie kwalifikacji wojskowej w 2015 r. w okresie od dnia 2 lutego do dnia 1 kwietnia 2016 r. (w terminie zgodnym z proponowanym przez Prezydenta Miasta Rzeszowa). Liczba osób podlegających obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wg planu kwalifikacji wynosiła: 1.026 mężczyzn z rocznika 1996, 228 z roczników starszych oraz 60 kobiet.

Zarządzenie Wojewody Podkarpackiego Nr 221/2014 oraz Wojewódzki plan kwalifikacji wojskowej w 2015 r. zostały przekazane do Urzędu w dniu 15.01.2015 r.

¹⁰ zwana dalej Powiatową Komisją Lekarską lub Powiatową Komisją Lekarską Nr 1 w Rzeszowie

Rozplakatowanie na terenie miasta Rzeszowa obwieszczeń w sprawie przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej w 2015 r. nastąpiło w dniu 23.01.2015 r., tj. na 10 dni przed terminem rozpoczęcia kwalifikacji wojskowej, podczas gdy zgodnie z wymogiem wynikającym z przepisu § 3 ust. 3 rozporządzenia w sprawie *kwalifikacji wojskowej*, kwalifikację wojskową ogłasza się nie później niż 14 dni przed dniem jej rozpoczęcia.

(dowód: akta kontroli str. 154-202, 204-215, 534)

Opóźnienie w rozwieszeniu obwieszczeń w sprawie przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej w 2015 r. – jak wyjaśnił Dyrektor Wydziału Spraw Obywatelskich Adam Litwa - wynikało z tego powodu, iż umowa na dzierżawę słupów ogłoszeniowych została zawarta w dniu 15.01.2015 r., o czym Wydział Spraw Obywatelskich został poinformowany przez stronę umowy, czyli Zarząd Zieleni Miejskiej pismem z dnia 26.01.2015 r., w wyniku telefonicznych konsultacji z firmą dokonującą rozwieszenia obwieszczeń ustalono datę rozplakatowania na dzień 23.01.2015 r.

(dowód: akta kontroli str.120-125, 203)

Obwieszczenie Wojewody Podkarpackiego w sprawie przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej w 2016 r. na terenie województwa podkarpackiego zostało opublikowane w dniu 2.11.2015 r. (w obwieszczeniu podano termin kwalifikacji – od 1 lutego do 29 kwietnia 2016 r.). W § 4 i § 5 obwieszczenia pozostawiono wykropkowane pola dotyczące terenu, okresu, miejsca i godzin stawienia się do kwalifikacji wojskowej oraz organów, przed którymi należy się stawić.

Wojewoda Podkarpacki w dniu 3.11.2015 r. wydał rozporządzenie Nr 4/2015 *w sprawie przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej na terenie województwa podkarpackiego w 2016 r. oraz powołania wojewódzkiej i powiatowych komisji lekarskich, a także ustalenia ich siedzib i terytorialnego zasięgu działania*. W § 1 tego zarządzenia zapisano, że kwalifikacja wojskowa na terenie województwa podkarpackiego zostanie przeprowadzona w okresie od dnia 1 lutego do dnia 29 kwietnia 2016 r. według wojewódzkiego planu kwalifikacji wojskowej. Liczba osób podlegających obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wg planu kwalifikacji wynosiła: 993 mężczyzn z rocznika 1997, 245 z roczników starszych i skierowanych przez WKU oraz 60 kobiet.

W dniu 13.01.2016 r. do Urzędu wpłynęło pismo Dyrektora Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego PUW, do którego załączono:

- zarządzenie Wojewody Podkarpackiego Nr 3/2016 z dnia 12.01.2016 r. *w sprawie składu komisji lekarskich powołanych do realizacji zadań związanych z przeprowadzeniem kwalifikacji wojskowej w 2016 r. oraz wykazu podmiotów leczniczych, w których będą przeprowadzane na zlecenie przewodniczących komisji lekarskich specjalistyczne badania lekarskie oraz badania psychologiczne i obserwacje szpitalne osób stawiających się do kwalifikacji wojskowej*;

- Wojewódzki plan kwalifikacji wojskowej w 2016 r. zatwierdzony w dniu 4.01.2016 r. w części dotyczącej właściwości Powiatowej Komisji Lekarskiej Nr 1 w Rzeszowie w budynku SPZOZ Nr 1 w Rzeszowie, obejmującej swą właściwością miasto Rzeszów na prawach powiatu w okresie od dnia 1 lutego do dnia 29 marca 2016 r. (w terminie zgodnym z proponowanym przez Prezydenta Miasta Rzeszowa).

Rozplakatowanie na terenie miasta Rzeszowa obwieszczeń w sprawie przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej w 2016 r. nastąpiło w dniu 18.01.2016 r. (na 14 dni przed datą rozpoczęcia kwalifikacji wojskowej).

Pan Piotr Nowak wyjaśnił, że obwieszczenia Wojewody Podkarpackiego przekazywane były do Urzędu corocznie bez wpisów w § 4 i 5 obwieszczenia, w przekazanych obwieszczeniach ręcznie wpisywano te dane, a następnie

przekazywano je do zakładu odpowiedzialnego za ich rozplakatowanie na terenie miasta.

(dowód: akta kontroli str. 287-337, 528-532, 534)

Propozycje do planu przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej zgłoszone przez Urząd Województwa Podkarpackiego pismem z dnia 3.12.2014 r. (kwalifikacja w 2015 r.) oraz pismem z dnia 12.11.2015 r. (kwalifikacja w 2016 r.) nie obejmowały wszystkich wymaganych przez § 13 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji informacji, tj.:

- liczby osób wzywanych w każdym dniu do kwalifikacji wojskowej,
- terminów oraz godzin urzędowania powiatowej komisji lekarskiej,
- wyników wstępnych ustaleń co do możliwości oraz kosztów przeprowadzania badań specjalistycznych, w tym psychologicznych lub obserwacji szpitalnej osób w zakładach opieki zdrowotnej położonych na obszarze miasta Rzeszowa,
- liczby osób planowanych do zatrudnienia,
- sposobu wyposażenia lokali i pomieszczeń w przedmioty niezbędne do pracy organów uczestniczących w przeprowadzaniu kwalifikacji wojskowej, zapewnienia porządku w lokalach, w których przeprowadzana jest kwalifikacja wojskowa, zapewnienia bezpieczeństwa pracy organów uczestniczących w przeprowadzaniu kwalifikacji wojskowej, zabezpieczenia pomieszczeń i dokumentacji po zakończeniu urzędowania organów uczestniczących w przeprowadzaniu kwalifikacji wojskowej,
- przewidywanego ogólnego kosztu kwalifikacji wojskowej na obszarze powiatu, z wyszczególnieniem kwot przewidywanych na poszczególne przedsięwzięcia obejmujące zakres kwalifikacji wojskowej.

(dowód: akta kontroli str. 173-175, 305-308)

Dyrektor Wydziału Spraw Obywatelskich Adam Litwa wyjaśnił, że propozycje do wojewódzkiego planu kwalifikacji wojskowej zgłoszone przez Urząd w 2015 i 2016 roku zostały przekazane na podstawie pism Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego, które były kierowane do Prezydenta Miasta Rzeszowa przed kwalifikacją, pismo te nie wymagały tak precyzyjnych i szczegółowych danych. Jednocześnie jak wyjaśnił Dyrektor Adam Litwa – cenniki usług medycznych w podmiotach wykonujących zlecenie badań specjalistycznych są określane na przełomie roku, zatem w chwili występowania do Wojewody nie było możliwości wskazania kosztów badań specjalistycznych, jak również ogólnego kosztu kwalifikacji wojskowej.

(dowód: akta kontroli str. 120-125)

Organizacja kwalifikacji wojskowej w 2017 r. przebiegła w podobny sposób jak w dwóch poprzednich latach. Obwieszczenie Wojewody Podkarpackiego w sprawie przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej w 2017 r. na terenie województwa podkarpackiego zostało opublikowane w dniu 7.11.2016 r. (w obwieszczeniu podano termin kwalifikacji – od 30 stycznia do 28 kwietnia 2017 r. oraz pozostawiono (w § 4 i § 5) wykropkowane pola dotyczące terenu, okresu, miejsca i godzin stawienia się do kwalifikacji wojskowej oraz organów, przed którymi należy się stawić.

Wojewoda Podkarpacki w dniu 13.11.2016 r. wydał rozporządzenie Nr 8/2016 w sprawie przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej na terenie województwa podkarpackiego w 2017 r. oraz powołania wojewódzkiej i powiatowych komisji lekarskich, a także ustalenia ich siedzib i terytorialnego zasięgu działania. W § 1 tego rozporządzenia zapisano, że kwalifikacja wojskowa na terenie województwa podkarpackiego zostanie przeprowadzona według wojewódzkiego planu kwalifikacji wojskowej.

W dniu 2.01.2017 r. Wojewoda Podkarpacki wydał zarządzenie Nr 1/2017 w sprawie składu komisji lekarskich powołanych do realizacji zadań związanych z przeprowadzeniem kwalifikacji wojskowej w 2017 r. oraz wykazu podmiotów leczniczych, w których będą przeprowadzane na zlecenie przewodniczących komisji lekarskich specjalistyczne badania lekarskie oraz badania psychologiczne i obserwacje szpitalne osób stawiających się do kwalifikacji wojskowej;

Wojewódzki plan kwalifikacji wojskowej w 2017 r. zatwierdzony w dniu 4.01.2017 r. w części dotyczącej właściwości Powiatowej Komisji Lekarskiej Nr 1 w Rzeszowie w budynku SPZOZ Nr 1 w Rzeszowie, obejmującej swą właściwością miasto Rzeszów na prawach powiatu zakładał przeprowadzenie kwalifikacji wojskowej w 2017 r. w okresie od dnia 1 lutego do dnia 29 marca 2017 r. (w terminie zgodnym z proponowanym przez Prezydenta Miasta Rzeszowa). Liczba osób podlegających obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wg planu kwalifikacji wynosiła: 952 mężczyzn z rocznika 1998, 228 z roczników starszych oraz 60 kobiet.

Propozycje do planu przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej w 2017 r. zgłoszone przez Urząd Województwa Podkarpackiego pismem z dnia 14.11.2016 r. i pismem z dnia 23.11.2016 r. obejmowały informacje wymagane przez § 13 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji wojskowej. Rozplakatowanie na terenie miasta Rzeszowa obwieszczeń w sprawie przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej w 2017 r. nastąpiło w dniu 13.01.2017 r. (na 18 dni przed datą rozpoczęcia kwalifikacji wojskowej).

Oględziny lokalu, w którym przeprowadzana była kwalifikacja wojskowa w 2017 r. przeprowadzone w dniu 24.03.2017 r. potwierdziły, że sposób organizacji kwalifikacji wojskowej był zgodny z propozycjami Prezydenta Miasta Rzeszowa. Kwalifikacja wojskowa prowadzona była w pomieszczeniach należących do SPZOZ Nr 1 w Rzeszowie. Przed wejściem do budynku znajdowało się oznaczenie „Powiatowa Komisja Lekarska Nr 1 w Rzeszowie” oraz 5 kierunkowskazów wskazujących siedzibę Komisji (3 na ogrodzeniu budynku SPZOZ i 2 na budynku SPZOZ).

Posiedzenia Komisji odbywały się na parterze budynku, łączna powierzchnia wykorzystywana do kwalifikacji wojskowej wynosiła 260 m².

Na tą powierzchnię składały się 4 pomieszczenia:

- klatka schodowa wraz ze świetlicą dla osób stawiających się do kwalifikacji. W świetlicy znajdowały się stoły, krzesła, 2 tablice informacyjne, monitor do wyświetlania filmów propagandowych. O godzinie 11⁰⁰ w świetlicy oczekiwało 12 stawiających się do kwalifikacji wojskowej. W świetlicy przebywał również zatrudniony na umowę zlecenia pracownik wykonujący zadania świetlicowego z osobami stawiającymi się do kwalifikacji wojskowej. Na tablicach informacyjnych znajdowało się obwieszczenie Wojewody Podkarpackiego o przeprowadzeniu kwalifikacji wojskowej w 2017 r. oraz materiały zamieszczone przez WKU w Rzeszowie (informacje o szkolnictwie wojskowym i służbie wojskowej, materiały propagujące służbę w obronie terytorialnej);

- wydzielone, zamykane pomieszczenie do pisania orzeczeń Komisji. W pomieszczeniu tym znajdowały się 3 biurka, 2 zestawy komputerowe wraz z 2 drukarkami oraz komputer przenośny do wyświetlania filmów związanych z działalnością wojską;

- wydzielone, zamykane pomieszczenie do zakładania ewidencji wojskowej i przetwarzania danych dla potrzeb WKU, znajdowały się w nim 4 osoby, zatrudnione do zakładania ewidencji i przetwarzania danych osób stawiających się do kwalifikacji, wykorzystujące do tego celu 1 przenośny komputer. W pomieszczeniu tym znajdowała się metalowa pancerna zamykana szafa do przechowywania dokumentacji (książeczek wojskowych, arkuszy ewidencyjnych, materiałów biurowych);

- pomieszczenie dla potrzeb przedstawiciela WKU oraz Powiatowej Komisji Lekarskiej. Pomieszczenie to było przedzielone parawanem, za którym znajdowali się członkowie Powiatowej Komisji Lekarskiej, w składzie trzyosobowym (przedstawiciel WKU, lekarz – Przewodniczący Komisji, Sekretarz Komisji i pomoc medyczna). W tej części znajdowała się waga i miara lekarska, zestaw do badania ciśnienia, tablica do badania wzroku, księga do rozpoznawania barw, kozetka lekarska, metalowa przeszklona szafa na materiały medyczne oraz wydzielone miejsce do badania dla stawiających się do kwalifikacji wojskowej. W pomieszczeniu tym znajdowała się także metalowa zamykana na 4 oddzielne zamki czterodrzwiowa szafa do przechowywania dokumentacji (list stawiennictwa, rejestrów, orzeczeń lekarskich, materiałów biurowych).

Budynek SPZOZ Nr 1, w którym odbywała się kwalifikacja wojskowa posiadał całodobową ochronę elektroniczną, świadczoną przez firmę ochroniarską.

(dowód: akta kontroli str. 442-481, 534, 561-569, 152-153)

W dniu 5.01.2015 r. została sporządzona (w jednym egzemplarzu) lista stawiennictwa osób do kwalifikacji wojskowej w 2015 r. z rocznika 1996.

Lista stawiennictwa osób do kwalifikacji wojskowej w 2016 r. z rocznika 1997 została sporządzona w dniu 30.12.2015 r. (także w jednym egzemplarzu).

Powyższe listy (mężczyzn i kobiet) zostały sporządzone na podstawie rejestru osób objętych rejestracją, danych osobowych z ewidencji ludności, imiennego zestawienia osób wykazanych przez Wojskowego Komendanta Uzupełnień w Rzeszowie, wykazu osób o nieuregulowanym stosunku do powszechnego obowiązku obrony z roczników 1991-1995 (kwalifikacja wojskowa w 2015 r.) oraz wykazu osób o nieuregulowanym stosunku do powszechnego obowiązku obrony z roczników 1992-1996 (kwalifikacja wojskowa w 2016 r.).

Analiza ww. list stawiennictwa do kwalifikacji wojskowej w 2015 i 2016 roku oraz danych dotyczących osób zameldowanych na pobyt stały lub czasowy oraz osób wymeldowanych z pobytu stałego i czasowego do dnia ogłoszenia kwalifikacji wojskowej wykazała, że w grudniu 2014 r. z pobytu czasowego na terenie miasta Rzeszowa wymeldowało się 12 mężczyzn. Osoby te znalazły na liście stawiennictwa osób do kwalifikacji wojskowej w 2015 r. sporządzonej w dniu 5.01.2015 r. Spośród ww. 12 mężczyzn 7 zostało odręcznie wykreślonych z listy stawiennictwa w trakcie kwalifikacji wojskowej w 2015 r., z adnotacją, iż dana osoba zgłosiła się do innej Komisji kwalifikacyjnej. Przy pozostałych 5 osobach nie było żadnych wpisów.

(dowód: akta kontroli str. 482)

Inspektor Piotr Nowak wyjaśnił, że *lista stawiennictwa osób do kwalifikacji wojskowej w 2015 roku rocznika podstawowego 1996, zawierała 12 osób wpisanych do list bez adresu czasowego trwającego powyżej 3 miesięcy. Z przeprowadzonej analizy wynika że w 7 przypadkach osoby te skreślono i dodano wpisy, że stawiły się w innych Powiatowych Komisjach Lekarskich, w 5 przypadkach nie dokonano żadnych wpisów. W każdym z tych przypadków osoby te były wymeldowane z pobytu czasowego trwającego powyżej 3 miesiące na terenie miasta w miesiącu grudniu 2014 r., a zamieszkiwały w internatach na terenie miasta. Lista stawiennictwa wydrukowana z programu ewidencji ludności była w dniu 5 stycznia 2015 r, a osoby te wymeldowały się w miesiącu grudniu 2014 r., stąd też nie powinny być ujęte na tej liście. W sposób jednoznaczny trudno jest określić skąd powstał błąd umieszczenia tych osób na liście. Prawdopodobieństwem umieszczenia tych osób na liście jest wystąpienie błędu systemowego programu ewidencji ludności lub wydrukowanie listy z wcześniej wygenerowanego pliku w programie.*

(dowód: akta kontroli str. 528-532)

Wojskowy Komendant Uzuppełnień do przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej w 2015 r. i 2016 r. przekazał do Urzędu imienny wykaz kobiet podlegających obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wojskowej¹¹ oraz imienny wykaz osób podlegających wezwaniu do kwalifikacji wojskowej, które stawały już do kwalifikacji wojskowej i ubiegają się o zmianę kategorii zdolności do służby wojskowej, zgodnie z § 9 pkt 3 rozporządzenia *w sprawie kwalifikacji* (były to osoby posiadające kategorię zdolności do służby wojskowej B12 - czasowo niezdolny do służby wojskowej przez okres 12 miesięcy). Stosowne pisma w tym zakresie zostały przekazane do Urzędu przez WKU w dniu 5.01.2015 r. i 23.12.2015 r. (odpowiednio kwalifikacja wojskowa w 2015 i 2016 roku).

Zgodnie z § 9 pkt 3 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji, wykaz ten powinien być przekazany organom wykonawczym nie później niż 14 dni przed dniem ogłoszenia kwalifikacji wojskowej (16.01.2015 r. – kwalifikacja wojskowa w 2015 r. i 15.01.2016 r. kwalifikacja wojskowa w 2016 r.).

Z wyjaśnień Pana Piotra Nowaka wynika, że wpływ w dniu 5.01.2015 r. z WKU pisma w terminie późniejszym niż 14 dni przed dniem ogłoszenia kwalifikacji wojskowej nie wpłynął na utrudnienie pracy Urzędu i wezwanie wskazanych osób do kwalifikacji wojskowej.

(dowód: akta kontroli str. 483, 539)

Urząd nie posiada wezwań i zwrotnych potwierdzeń ich doręczenia dla osób wzywanych do stawienia się do kwalifikacji wojskowej w 2015 r.

Urząd posiada 58 sztuk nieodebranej korespondencji z wezwaniem dla osób wzywanych do stawienia się do kwalifikacji wojskowej w 2016 r.

W przypadku pozostałych wzywanych do stawienia się do kwalifikacji wojskowej w 2016 r. osób, którzy odebrali wezwanie Urząd nie posiada zachowanego egzemplarza wezwania (Urząd posiada jedynie zwrotne potwierdzenia odbioru tego wezwania).

Zgodnie z przepisem § 60 ust. 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. *w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych*¹² - prowadzący sprawę włącza do akt sprawy podpisany egzemplarz pisma wychodzącego przeznaczony do włączenia do akt sprawy.

(dowód: akta kontroli str. 484)

Dyrektor Wydziału Spraw Obywatelskich Adam Litwa wyjaśnił, że wezwania do kwalifikacji wojskowej w 2015 i 2016 roku sporządzane były w jednym egzemplarzu kierowanym do adresata za zwrotnym potwierdzeniem odbioru. Z kwalifikacji wojskowej z 2015 r. brak jest zwrotnych potwierdzeń odbioru, gdyż zostały one zniszczone po stawieniu się osób do kwalifikacji wojskowej, z roku 2016 zwrotne potwierdzenia odbioru są zachowane.

W wyjaśnieniach nie podano powodów braku wezwań i potwierdzeń ich doręczenia dla osób wzywanych do stawienia się do kwalifikacji wojskowej w 2015 r. oraz wezwań do stawienia się do kwalifikacji wojskowej w 2016 r.

Wyjaśnienia o tej samej treści dotyczące ww. spraw złożył również Pan Piotr Nowak.

(dowód: akta kontroli str. 120-125)

¹¹ wymóg wynikający z art. 48 ust. 3 pkt 3 ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej

¹² Dz. U. Nr 14, poz. 67

Analiza ww. 58 wezwań dotyczących kwalifikacji wojskowej w 2016 r. (nieodebrane wezwania) wykazała, że terminy wezwań były zgodne z terminami kwalifikacji wojskowej przeprowadzanej na terenie miasta Rzeszowa w 2016 r. Wezwania te były zgodne ze wzorem określonym w załączniku Nr 1 do rozporządzenia w sprawie kwalifikacji oraz były opatrzone pieczęcią i podpisem osoby upoważnionej (Dyrektor Wydziału Spraw Obywatelskich – upoważniony do wzywania do kwalifikacji wojskowej). Wszystkie osoby wzywane do stawienia się na kwalifikację wojskową wzywane były na godzinę 8⁰⁰.

Czynności związane z prowadzeniem listy stawiennictwa osób do kwalifikacji wojskowej i sprawdzeniem tożsamości osób stawiających się do kwalifikacji wojskowej wykonywane były przez upoważnionego w formie pisemnej pracownika (zakresy czynności - Sekretarza Komisji Lekarskiej oraz pracownika Urzędu pełniącego tę funkcję zastępczo).

(dowód: akta kontroli str. 484)

Pan Piotr Nowak wyjaśnił, że nie zachodziła potrzeba wzywania osób stawiających się do kwalifikacji wojskowej w 2015 i 2016 roku w rozbiciu godzinowym, stosowany schemat pozwalał na płynne przyjmowanie osób do kwalifikacji, nie otrzymywano również sygnałów i uwag do sposobu wzywania na tę samą godzinę.

(dowód: akta kontroli str. 581-582)

Kwalifikacja wojskowa w 2015 i 2016 roku przeprowadzana była na terenie miasta Rzeszowa, nie było więc przypadków odbywania podróży służbowych przez pracowników Urzędu zaangażowanych do jej przeprowadzenia.

W Urzędzie prowadzono wykaz osób o nieuregulowanym stosunku do powszechnego obowiązku obrony, w którym ujmowano osoby, które nie dopełniły obowiązku stawienia się do kwalifikacji wojskowej w wyznaczonym terminie i miejscu (§ 10 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji).

W Urzędzie nie sporządzono dokumentu zawierającego wyniki ustaleń o przyczynach niestawienia się osób i miejscu ich pobytu (kwalifikacja wojskowa w 2015 i 2016 roku) - zgodnie z wymogiem wynikającym z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji.

(dowód: akta kontroli str. 485)

Inspektor Piotr Nowak wyjaśnił, że w Urzędzie nie sporządzono jednolitego dokumentu zawierającego wyniki ustaleń o przyczynach niestawienia się osób i miejscu ich pobytu, ponieważ w trakcie trwania kwalifikacji wojskowej w 2015 i 2016 roku w sposób ciągły trwały prace wyjaśniające niestawienie się osób do kwalifikacji. W przypadku niestawienia się takich osób do kwalifikacji stosowane było zapytanie do rodziców o miejscu pobytu syna, ustalano telefoniczne informacje o przyczynach niestawienia się do kwalifikacji, członkowie rodzin składali również oświadczenia o pobycie wzywanych osób za granicą. Wyniki ustaleń przekazywane były na bieżąco Powiatowej Komisji Lekarskiej oraz Wojskowemu Komendantowi Uzupełnień.

Wyjaśnienia o tej samej treści złożył również Dyrektor Wydziału Spraw Obywatelskich Adam Litwa.

(dowód: akta kontroli str. 522-527)

Wydział Spraw Obywatelskich pismem z dnia 19.11.2015 r. przekazał do WKU (data wpływu do WKU – 25.11.2015 r.) imienne zestawienie osób, które nie stawiały się do kwalifikacji wojskowej do końca roku kalendarzowego, w którym ukończyły 24 lata (rocznik 1991), zgodnie z wymogami § 10 ust. 1 pkt 5 lit. a rozporządzenia w sprawie kwalifikacji. Zestawienie osób, które nie stawiały się do kwalifikacji

wojskowej do końca roku kalendarzowego, w którym ukończyły 24 lata z rocznika 1992 przekazano do WKU w dniu 29.09.2016 r. Imienne zestawienie osób o nieuregulowanym stosunku do służby wojskowej, które do dnia 31.12.2014 r. ukończyły 24 lata życia (rocznik 1990) przekazano do WKU pismem z dnia 22.04.2015 r. (brak daty wpływu do WKU).

Analiza wykazu osób o nieuregulowanym stosunku do powszechnego obowiązku obrony wykazała, że z tego wykazu wykreślono:

- 5 osób z rocznika 1990 z powodu wymeldowania się z terenu miasta Rzeszowa,
- 4 osoby z rocznika 1991 z powodu wymeldowania się z terenu miasta Rzeszowa, w tym 1 osoba wymeldowana z pobytu stałego decyzją administracyjną,
- 4 osoby z rocznika 1992 wymeldowane z terenu miasta Rzeszowa, w tym 1 osoba wymeldowana z pobytu stałego decyzją administracyjną,
- 4 osoby z rocznika 1992 z adnotacją *zarejestrowany odnośnie spraw obronnych* w Niemczech, USA lub Francji,
- 3 osoby z adnotacją – „zgon” wraz z podaną datą (1 z rocznika 1990, 1 z rocznika 1991, 1 z rocznika 1992).

Pozostałe wykreślone z wykazu osoby albo zgłosiły się do kwalifikacji wojskowej w latach późniejszych, albo zostały wykazane w przekazanym do WKU imiennym zestawieniu osób, które nie stawily się do kwalifikacji wojskowej do końca roku kalendarzowego, w którym ukończyły 24 lata (rocznik 1990 – 27 osób, rocznik 1991 – 27 osób, rocznik 1992 – 34 osoby).

W przekazanych do WKU zestawieniach, obok każdego z wymienionych mężczyzn, którzy nie stawili się do kwalifikacji wojskowej była naniesiona adnotacja: „pobyt w zakładzie karnym”, „nieusprawiedliwiony” lub „pobyt za granicą”, i tak:

- w informacji do WKU z dnia 22.04.2015 r. dotyczącym osób z rocznika 1990 były następujące adnotacje: 1 – przebywa w zakładzie karnym, 4 – nieusprawiedliwiony, 22 – przebywa za granicą,
- w informacji z dnia 19.11.2015 r. dotyczącym mężczyzn z rocznika 1991 były następujące adnotacje: 12 - nieusprawiedliwiony, 15 - przebywa za granicą,
- w informacji z dnia 27.09.2016 r. dotyczącym mężczyzn z rocznika 1992 były następujące adnotacje: 1 – przebywa w zakładzie karnym, 11 – nieusprawiedliwiony, 22- przebywa za granicą.

(dowód: akta kontroli str. 486, 487-494)

Inspektor Piotr Nowak wyjaśnił, że w Urzędzie *brak jest dokumentacji z trybu wyjaśniania przyczyn niestawienia się osób z roczników 1990, 1991, 1992, ponieważ dokumentacja ta była zgromadzona przy założonych dla tych osób kartach ewidencyjnych i przechowywana do ukończenia przez nich 24 lat życia. Z wykazu wykreślono 3 osoby zmarłe, które nie stawily się do kwalifikacji wojskowej, co jest zgodne z przepisem prawa, jednak rozporządzenie w sprawie kwalifikacji wojskowej tego nie reguluje. Z wykazu nie powinny być wykreślane osoby, które zostały wymeldowane z pobytu stałego oraz osoby posiadające podwójne obywatelstwo, zamieszkałe na stałe za granicą, które zgłosiły się tam celem uregulowania obowiązku obrony - uczyniono to omyłkowo na podstawie oświadczeń rodzin tych osób.*

Wyjaśnienia o tej samej treści złożył również Dyrektor Wydziału Spraw Obywatelskich Adam Litwa.

(dowód: akta kontroli str. 522-527)

Prezydent Miasta Rzeszowa pismem z dnia 9.03.2015 r. zwrócił się do Komendanta Miejskiego Policji w Rzeszowie (data wpływu 10.03.2015 r.) z prośbą o doprowadzenie do kwalifikacji wojskowej 36 osób, które nie stawily się do tej

kwalifikacji. W załączeniu do pisma przekazano zarządzenie Prezydenta Miasta Rzeszowa Nr VII/111/2015 z dnia 6 marca 2015 r. w sprawie doprowadzenia do kwalifikacji wojskowej, wraz z wykazem 36 osób podlegających doprowadzeniu. W odpowiedzi na ww. pismo poinformowano, że policjanci KMP w Rzeszowie do Powiatowej Komisji Lekarskiej Nr 1 w Rzeszowie doprowadzili 4 osoby, wymienione w wykazie osób podlegających doprowadzeniu, z pozostałych osób – 4 osoby przebywają za granicą, 3 osoby zgłosiły się do kwalifikacji, 25 osób nie zastano w miejscu zamieszkania.

Kolejne pismo o doprowadzenie osób, które nie stawily się do kwalifikacji wojskowej przeprowadzonej w 2016 r., wraz z zarządzeniem Prezydenta Miasta Rzeszowa¹³ oraz wykazem 45 osób podlegających doprowadzeniu do kwalifikacji zostało przekazane Komendantowi Miejskiemu Policji w Rzeszowie w dniu 15.03.2016 r.

W odpowiedzi na ww. pismo poinformowano, że policjanci KMP w Rzeszowie do Powiatowej Komisji Lekarskiej doprowadzili 13 osób wymienionych w wykazie osób podlegających doprowadzeniu, 5 osób osobiście zgłosiło się do kwalifikacji, 15 osób przebywa za granicą, zaś pozostałych osób nie zastano w miejscu zamieszkania.

(dowód: akta kontroli str. 495-505)

Prezydent Miasta Rzeszowa pismem z dnia 29.06.2016 r. na podstawie art. 224 pkt 1 i 3 ustawy o powszechnym obowiązku obrony zawiadomił Prokuraturę Rejonową dla miasta Rzeszowa o niezgłoszeniu się do Powiatowej Komisji Lekarskiej Nr 1 w Rzeszowie lub odmowie poddania się dodatkowym badaniom lekarskim w trakcie kwalifikacji wojskowej przeprowadzanej w dniach od 1 lutego do 31 marca 2016 r. przez 9 osób wezwanych do stawienia się do kwalifikacji. Osoby te albo osobiście podpisały zwrotne potwierdzenie odbioru wezwania (7) i nie zgłosiły się do kwalifikacji wojskowej albo zostały doprowadzone do siedziby Komisji przez Policję (2) i odmówiły poddaniu się dodatkowym badaniom lekarskim.

Efektom skierowania ww. zawiadomienia było:

- w 2 przypadkach po przeprowadzonych przesłuchaniach odmówiono wszczęcia postępowania,
- w 1 przypadku wszczęto postępowanie, a następnie je umorzono,
- w 1 przypadku skierowano akt oskarżenia do sądu (Urząd nie otrzymał dalszej informacji w tym zakresie),
- w 2 przypadkach wszczęto dochodzenie (Urząd nie otrzymał dalszej informacji w tym zakresie),
- w 3 przypadkach nie wpłynęły do Urzędu żadne dokumenty dotyczące tej sprawy.

W kontroli ustalono, że oprócz wymienionych powyżej działań wobec osób, które nie stawily się do kwalifikacji wojskowej lub odmówiły poddaniu się dodatkowym badaniom lekarskim, Urząd nie podejmował innych działań. Nie podejmowano również żadnych działań wobec osób, które nie stawily się do kwalifikacji wojskowej, z uwagi na długotrwały pobyt za granicą.

W okresie objętym kontrolą nie było przypadków nakładania na osobę podlegającą kwalifikacji wojskowej grzywien w celu przymuszenia do stawienia się do kwalifikacji wojskowej, zgodnie z przepisem art. 32 ust. 10 ustawy o powszechnym obowiązku obrony.

Wobec osób, które nie stawily się do kwalifikacji wojskowej, z uwagi na długotrwały pobyt za granicą nie wszczynano postępowań w sprawie wymeldowania obywatela polskiego, który opuścił miejsce pobytu stałego lub czasowego i nie dopełnił

¹³ Zarządzenie Nr VII/593/2016 z dnia 11 marca 2016 r. w sprawie doprowadzenia do kwalifikacji wojskowej wraz z wykazem osób podlegających doprowadzeniu do kwalifikacji wojskowej

obowiązku wymeldowania się, o którym mowa w art. 35 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności¹⁴.

(dowód: akta kontroli str. 506-521, 535)

Pan Piotr Nowak wyjaśnił, że wobec osób, które nie stawiały się do kwalifikacji wojskowej w wyznaczonym terminie i miejscu nie stosowano kary w postaci grzywny w celu przymuszenia do stawienia się do kwalifikacji wojskowej. Stosowanie grzywny w celu przymuszenia stawienia się do kwalifikacji wojskowej jest procesem wydłużonym w czasie, a doprowadzenia przez Policję mogą być realizowane w bardzo krótkim terminie. Rozwiązanie to jak wykazała wieloletnia praktyka było dosyć skuteczne. W latach 2015 i 2016 w Urzędzie nie były wszczynane postępowania administracyjne w sprawie obywatela polskiego, który opuścił miejsce pobytu stałego nie dopełniającego obowiązku meldunkowego zgodnie z art. 35 ustawy o ewidencji ludności. Dłuższy wyjazd za granicę lub też fakt częstych wyjazdów nie świadczy o trwałym opuszczeniu miejsca stałego pobytu w Polsce. Wyjazd za granicę nie jest równoznaczny z opuszczeniem dotychczasowego miejsca pobytu stałego uzasadniającego wymeldowanie. Taki pogląd wyraził Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 7 grudnia 2005 r. II OSK 302/05. Ponadto osoby te w składanych oświadczeniach w większości przypadków deklarowały powrót z zagranicy. Również organ nadzoru w trakcie kontroli przebiegu kwalifikacji lub po jej zakończeniu nie wydawał zaleceń w tym zakresie.

Odnosnie współpracy z organami wojskowymi Pan Piotr Nowak wyjaśnił, że w czasie kwalifikacji wojskowej codziennie przebywa przedstawiciel wojskowego komendanta uzupełnień, który jest przez Sekretarza na bieżąco informowany o stawiennictwie do komisji lekarskiej, otrzymuje również orzeczenia o zdolności do służby wojskowej osób zgłaszających się do kwalifikacji. W przypadku niestawienia się osób, każdego dnia kwalifikacji jest podawana informacja o ilości osób, które nie stawiały się w danym dniu do kwalifikacji. Przekazywane są także dane ilościowe osób wzywanych do kwalifikacji wojskowej w poszczególnych dniach oraz ilość orzeczonych kategorii zdrowia. Dane te są przekazywane przez WKU do jednostek nadrzędnych w składanych cyklicznie meldunkach. Współdziałanie z podmiotami określonymi w § 25 ustawy o powszechnym obowiązku obrony odbywa się corocznie zwłaszcza ze szkołami, oraz internatami. Podmioty te wskazują osoby zamieszkałe na pobyt czasowy w internatach oraz szkoły o uczęszczających uczniach podlegających powszechnemu obowiązkowi obrony.

Wyjaśnienia w powyższych sprawach (o tej samej treści) złożył również Dyrektor Wydziału Spraw Obywatelskich Adam Litwa.

(dowód: akta kontroli str. 528-532, 536-538)

Do kwalifikacji wojskowej w 2015 r. stawiło się 94% mężczyzn zobowiązanych do stawienia się do kwalifikacji wojskowej z rocznika podstawowego oraz 16% z roczników starszych. Stawiennictwo do kwalifikacji wojskowej w 2016 r. wyniosło 95% mężczyzn z rocznika podstawowego i 17% z roczników starszych.

(dowód: akta kontroli str. 544-550)

Analiza działań Urzędu wobec 175 osób wyszczególnionych w wykazie osób o nieuregulowanym stosunku do służby wojskowej z roczników 1995, 1996, 1997, które nie stawiały się do kwalifikacji wojskowej wykazała, że:

- do 173 osób skierowano pisemne zapytanie do rodziców wzywanego o podanie aktualnego miejsca pobytu danej osoby wraz z informacją, że osoba ta nie zgłosiła się do kwalifikacji wojskowej.

¹⁴ Dz. U. z 2016 r. poz. 722 ze zm.

- w jednym przypadku nie podejmowano żadnych działań, z uwagi na to, iż dana osoba zameldowała się na terenie miasta Rzeszowa w dniu 6.10.2016 r. i zgłosiła się do kwalifikacji wojskowej w 2017 r.,

- w jednym przypadku osoba z rocznika 1997 została w dniu 30.05.2012 r. wymeldowana decyzją administracyjną i aktualnie nie posiada stałego lub czasowego miejsca pobytu w Polsce.

Ponadto w odniesieniu do 67 osób odebrano oświadczenie członka rodziny wzywającego do stawienia się do kwalifikacji wojskowej o przebywaniu danej osoby za granicą. W 3 przypadkach od członka rodziny odebrano zaświadczenie o stanie zdrowia uniemożliwiającym stawienie się danej osoby do kwalifikacji wojskowej (osoby te zgłosiły się do kwalifikacji do roku następnym). Wobec 82 osób skierowano wniosek o przymusowe doprowadzenie do kwalifikacji wojskowej przez Policję. W przypadku 6 osób z rocznika 1996 i 1997 skierowano zawiadomienie do prokuratury w trybie art. 224 pkt 1 i 3 ustawy o powszechnym obowiązku obrony.

Spośród 175 osób wyszczególnionych w wykazie osób o nieuregulowanym stosunku do służby wojskowej z roczników 1995, 1996, 1997 - 58 osób zgłosiło się do kwalifikacji wojskowej.

(dowód: akta kontroli str.589-592)

Wojskowy Komendant Uzupełnień w Rzeszowie mjr Dariusz Brzeżawski wyjaśnił, że Prezydent Miasta Rzeszowa skutecznie realizował czynności związane z przymuszeniem i doprowadzeniem do kwalifikacji wojskowej, dlatego też nie było potrzeby występowania ze stosownymi wnioskami.

Wojskowy Komendant Uzupełnień wyjaśnił, że do WKU nie wpłynęły wnioski o zgodę na wyjazd i pobyt poza granicami kraju osób podlegających obowiązkowi czynnej służby wojskowej, które nie stawiały się do kwalifikacji wojskowej – od dnia 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym kończą 19 lat życia, w związku z tym nie były udzielane zgody Komendanta WKU w trybie art. 53 ust. 2 ustawy o powszechnym obowiązku obrony.

W sprawie sposobu wykonania obowiązku związanego z ustaleniem miejsca zamieszkania osoby podlegającej kwalifikacji wojskowej wynikającej z § 26 ust. 1 pkt 1, 3 i 5-7 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 8 października 2010 r. w sprawie prowadzenia ewidencji wojskowej¹⁵ Wojskowy Komendant Uzupełnień wyjaśnił, że dotyczy to osób, które zgłosiły się do WKU w trybie art. 34 ustawy o powszechnym obowiązku obrony - osoby te, które w tym trybie zgłosiły się do WKU dopełniły obowiązku uregulowania stosunku do powszechnego obowiązku obrony.

Wojskowy Komendant Uzupełnień w Rzeszowie wyjaśnił ponadto, że w stosunku do osób, które ukończyły 24 lata życia, w myśl art. 224 ustawy o powszechnym obowiązku obrony nie kierowano zawiadomień w sprawie o przestępstwo niestawienia się do kwalifikacji wojskowej, gdyż brak było stałego i czasowego pobytu trwającego ponad 3 miesiące na terenie administrowanym przez WKU lub pobyt takich osób za granicą.

(dowód: akta kontroli str. 593-596)

Finansowanie zadań związanych z rejestracją i kwalifikacją wojskową.

Wojewoda Podkarpacki w ramach planu dotacji na 2015 r. w dziale 750, rozdział 75045 na finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego ustalił dla miasta Rzeszowa dotację w § 2110 *dotacje celowe otrzymane z budżetu*

¹⁵ Dz. U. Nr 199, poz. 1321 ze zm.

państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat w kwocie 61.000 zł oraz dotację w § 2010 dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami w kwocie 100 zł.

Ustalony przez Wojewodę Podkarpackiego plan dotacji celowych na 2016 r. na finansowanie ww. zadań wynosił łącznie 65.100 zł, w tym w § 2110 w kwocie 65.000 zł oraz w § 2010 w kwocie 100 zł.

Na przeprowadzenie w 2015 i 2016 roku kwalifikacji wojskowej Urząd otrzymał również dotację celową, sklasyfikowaną w budżecie Wojewody Podkarpackiego w dziale 750 *Administracja publiczna*, rozdział 75045 *Kwalifikacja wojskowa*, § 2120 – *dotacje celowe na zadania bieżące realizowane przez powiat na podstawie porozumień z organami administracji rządowej*. W 2015 r. przyznana dotacja na realizację tego zadania wyniosła 19.000 zł, natomiast w 2016 r. 20.000 zł.

Dotacje te zostały przekazane na podstawie porozumienia zawartego w dniu 12 grudnia 2014 r. i w dniu 2 grudnia 2015 r. w sprawie powierzenia zadań związanych z przeprowadzeniem kwalifikacji wojskowej (odpowiednio w 2015 i w 2016 r.) na realizację następujących zadań:

- zawieranie umów z kierownikami podmiotów leczniczych, a w razie niemożności zawarcia umów z kierownikami tych podmiotów zawieranie umów z lekarzami prowadzącymi indywidualne lub grupowe specjalistyczne praktyki lekarskie oraz z psychologami w sprawie prowadzenia specjalistycznych badań lekarskich, obserwacji szpitalnej oraz badań psychologicznych osób stawiających się do kwalifikacji wojskowej,
- pokrycie kosztów specjalistycznych badań lekarskich, obserwacji szpitalnej oraz badań psychologicznych.

(dowód: akta kontroli str. 204-215, 338-352)

Koszty kwalifikacji wojskowej przeprowadzonej w 2015 r. (dział 750, rozdział 75045) wyniosły łącznie 74.242,82 zł, w tym:

- dotacja w § 2110 – plan 40.000 zł, wykonanie 58.013,83 zł - środki dotacji zostały wydatkowane na: wymajem lokalu dla potrzeb przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej – 15.000 zł, zakup prasy, materiałów biurowych, prześcieradła, obrusów – 2.038,37 zł, zakup usług telekomunikacyjnych – 200 zł, lista płac – wynagrodzenie Powiatowej Komisji Lekarskiej – 18.480 zł, wynagrodzenie 4 osób do zakładania ewidencji wojskowej i 1 osoby do prowadzenia zajęć świetlicowych z osobami stawiającymi się do kwalifikacji wojskowej za miesiąc luty, marzec, kwiecień (5 osób – 90 zł brutto za każdy dzień pracy, zgodnie z propozycją Wojewody Podkarpackiego¹⁶) – 19.350 zł;
- dotacja w § 2120 - plan 19.000 zł, wykonanie 16.228,99 zł – środki dotacji zostały wydatkowane na zapłatę za porady lekarskie i psychologiczne, badania medyczne dla potrzeb kwalifikacji wojskowej, wystawcami faktur był SPZOZ Nr 1 w Rzeszowie oraz Podkarpackie Centrum Chorób Płuc w Rzeszowie;
- dotacja w § 2010 – plan 100 zł – wykonanie 0 zł – (zwrócono środki).

(dowód: akta kontroli str. 216-286, 569-572)

Koszty kwalifikacji wojskowej przeprowadzonej w 2016 r. (dział 750, rozdział 75045) wyniosły łącznie 80.071,12 zł, w tym:

¹⁶ pismo z dnia 13.10.2014 r. w sprawie działań przygotowawczych i organizacyjnych w kwalifikacji wojskowej w 2015 r.

- dotacja w § 2110 – plan 65.000 zł, wykonanie 56.531,38 zł - środki dotacji zostały wydatkowane na: wynajem lokalu dla potrzeb przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej – 15.500 zł, zakup prasy, obrusów, przedłużacza, materiałów biurowych, prześcieradła, usług telekomunikacyjnych, oprawę rejestrów, usługę pralniczą – 2.758,29 zł, lista płac – wynagrodzenie Powiatowej Komisji Lekarskiej – 13.620 zł, wynagrodzenie 4 osób do zakładania ewidencji wojskowej i 1 osoby do prowadzenia zajęć świetlicowych z osobami stawiającymi się do kwalifikacji wojskowej za miesiąc luty, marzec, kwiecień (5 osób – 100 zł brutto za każdy dzień pracy, zgodnie z propozycją Wojewody Podkarpackiego¹⁷) – 24.653,09 zł;
- dotacja w § 2120 – plan 20.000 zł, wykonanie 23.539,74 zł – środki dotacji zostały wydatkowane na zapłatę za porady lekarskie i psychologiczne, badania medyczne dla potrzeb kwalifikacji wojskowej, wystawcami faktur był SPZOZ Nr 1 w Rzeszowie oraz Podkarpackie Centrum Chorób Płuc w Rzeszowie;
- dotacja w § 2010 – plan 100 zł, wykonanie 0 zł – (zwrócono środki).

(dowód: akta kontroli str. 353-441, 573-575, 583-588)

Wynagrodzenie Powiatowej Komisji Lekarskiej w ogólnych kosztach kwalifikacji wojskowej w 2015 r. wyniosło 18.480 zł (w miesiącach luty, marzec, kwiecień 2015), w tym wynagrodzenie:

- 2 lekarzy – Przewodniczącego i Zastępcy Przewodniczącego Powiatowej Komisji Lekarskiej oraz średniego personelu medycznego (1 osoba) – osobom tym wypłacono 13.200 zł (200 zł dla lekarza za posiedzenie i 100 zł za posiedzenie dla średniego personelu medycznego),
- Pana Mariana Koguta – Sekretarza Powiatowej Komisji Lekarskiej – pracownika Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Rzeszowa – wypłacono 2.760 zł (23 posiedzenia x 120 zł),
- Pana Piotra Nowaka – zastępczo pełniącego funkcję Sekretarza Powiatowej Komisji Lekarskiej – pracownika Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Rzeszowa – wypłacono 2.520 zł (21 posiedzeń x 120 zł).

(dowód: akta kontroli str. 244-252, 261-263, 551-560)

W 2016 r. na wynagrodzenia członków Komisji Lekarskiej (kwalifikacja wojskowa w 2016 r.) wypłacono ogółem 13.620 zł, w tym:

- 13.500 zł dla Przewodniczącego i Zastępcy Przewodniczącego Powiatowej Komisji Lekarskiej (liczba posiedzeń pomnożona przez 200 zł) oraz średniego personelu medycznego (1 osoba – liczba posiedzeń pomnożona przez 100 zł).
- 120 zł dla Pana Piotra Nowaka – Sekretarza Powiatowej Komisji Lekarskiej w związku z zarządzeniem Przewodniczącego Powiatowej Komisji Lekarskiej o zwołaniu dodatkowego posiedzenia w dniu 18.04.2016 r. o godzinie 15³⁰ w celu zakończenia postępowań wszczętych w trakcie jej trwania. Wynagrodzenie dla Sekretarza Powiatowej Komisji Lekarskiej zostało wypłacone za jedno posiedzenie Komisji po godzinach pracy Urzędu.

Brak zapłaty za posiedzenie w Powiatowej Komisji Lekarskiej dla Sekretarza oraz osób go zastępujących nastąpił w związku z pismem Dyrektora Wydziału Spraw Obywatelskich Adama Litwy z dnia 23.03.2016 r. skierowanego do Wydziału Księgowo-Rachunkowego Urzędu, informującego, że wynagrodzenie dla Sekretarza Komisji Lekarskiej Pana Piotra Nowaka oraz 2 zastępujących go osób (Pana Augustyna Rębisza i Pana Pawła Kukulskiego - łącznie 2.520 zł) jest nienależne. Powiatowa Komisja Lekarska Nr 1 w Rzeszowie - jak wyjaśniono w ww. piśmie

¹⁷ pismo z dnia 02.10.2015 r. w sprawie działań przygotowawczych i organizacyjnych w kwalifikacji wojskowej w 2016 r.

pracuje w godzinach pracy Urzędu od 7³⁰ do 15³⁰, a osoby powołane do pełnienia funkcji Sekretarza Komisji wykonują swoje zadania w godzinach pracy Urzędu (art. 30 ust. 2 ustawy o powszechnym obowiązku obrony).

(dowód: akta kontroli str. 384-416)

Dyrektor Wydziału Spraw Obywatelskich Adam Litwa wyjaśnił, że wypłata wynagrodzeń dla osób wchodzących w skład Powiatowej Komisji Lekarskiej Nr 1 w Rzeszowie w 2015 r., tj. Pana Mariana Koguta i Pana Piotra Nowaka nastąpiła na podstawie art. 30 ust. 2 ustawy o powszechnym obowiązku obrony i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 stycznia 2012 r. w sprawie sposobu ustalania dodatkowego wynagrodzenia osób wchodzących w skład komisji lekarskich. Wypłata ta nie była kwestionowana przez organ nadzoru, czyli Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego PUW, który przyjął rozliczenie kwalifikacji wojskowej za 2015 r. Podobnie było w latach poprzednich, wypłata tych wynagrodzeń nie była kwestionowana.

W trakcie kwalifikacji wojskowej w roku 2016 wypłata wynagrodzeń dla 3 pracowników Urzędu wchodzących w skład Komisji Lekarskiej, jak wyjaśnił Dyrektor Adam Litwa została skorygowana z uwagi na wyjaśnienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, po ich analizie uznano, że wynagrodzenie dla tych osób jest nienależne.

(dowód: akta kontroli str.540-543)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Ogłoszenie kwalifikacji wojskowej w 2015 r. nastąpiło na 10 dni przed terminem rozpoczęcia kwalifikacji wojskowej, tj. niezgodnie z przepisem § 3 ust. 3 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji, który stanowi, że kwalifikację wojskową ogłasza się nie później niż 14 dni przed dniem jej rozpoczęcia.
2. Propozycje do planu przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej w 2015 i 2016 roku zgłoszone Wojewodzie Podkarpackiemu nie obejmowały wszystkich wymaganych przez § 13 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji informacji.
3. Nierzetelnie sporządzono listy stawiennictwa mężczyzn z rocznika 1996. Na liście stawiennictwa znalazło się 12 mężczyzn, którzy wymeldowali się z terenu miasta Rzeszowa w grudniu 2014 r. z pobytu czasowego trwającego powyżej 3 miesięcy, a pomimo tego znaleźli się na liście stawiennictwa osób do kwalifikacji wojskowej sporządzonej w dniu 5.01.2015 r.
4. Urząd nie posiada wezwań i zwrotnych potwierdzeń ich doręczenia dla osób wzywanych do stawienia się do kwalifikacji wojskowej w 2015 r. W Urzędzie brak jest także zachowanych kopii wezwań do osób wzywanych do stawienia się do kwalifikacji wojskowej w 2016 r. (Urząd posiada jedynie zwrotne potwierdzenie odbioru wezwań osób, które odebrały wezwanie). Zachowane są jedynie 58 wezwania do osób, które nie odebrały wezwań do stawienia się do kwalifikacji wojskowej w 2016 r. Działania te były niezgodne z przepisem § 60 ust. 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych.
5. Nie wykonano prawidłowo obowiązku wynikającego z § 8 ust. 5, w związku z § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji, gdyż wszystkie osoby podlegające w latach 2015-2016 wezwaniu do stawienia się do kwalifikacji wojskowej wzywane były na tą samą godzinę. Zgodnie z ww. przepisami w celu uniknięcia stawienia się wszystkich wezwanych na tą samą godzinę, wzywanie powinno być rozłożone w czasie.

6. W Urzędzie nie sporządzono dokumentu zawierającego wyniki ustaleń o przyczynach niestawienia się osób i miejscu ich pobytu (kwalifikacja wojskowa w 2015 i 2016 roku) - zgodnie z wymogiem wynikającym z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji.
7. Nierzetelnie prowadzono wykaz osób o nieuregulowanym stosunku do powszechnego obowiązku obrony. Zgodnie z przepisem § 10 ust. 2 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji wykreślenie z wykazu osób o nieuregulowanym stosunku do powszechnego obowiązku obrony następuje po stawieniu się osoby do kwalifikacji wojskowej, albo po dniu 31 grudnia roku kalendarzowego, w którym osoba kończy 24 lata. Z wykazu tego wykreślano m.in. osoby wymeldowane z terenu miasta Rzeszowa lub z adnotacją „zarejestrowany odnośnie spraw obronnych w Niemczech/USA lub Francji”.
8. Nienależnie wypłacono wynagrodzenia dla Sekretarza Komisji Lekarskiej oraz osoby go zastępującej w łącznej wysokości 5.280 zł ze środków dotacji celowej. Osoby te były pracownikami Urzędu, w Wydziale Spraw Obywatelskich i wykonywały prace w ramach obowiązków służbowych, wynikających ze stosunku pracy.

Zgodnie z art. 30 ust. 5 ustawy o powszechnym obowiązku obrony koszty wynagrodzeń osób wchodzących w skład Komisji Lekarskich pokrywa się z budżetu państwa z części którą dysponuje wojewoda, a wynagrodzenie za te prace przysługuje wyłącznie w przypadku kumulatywnego spełnienia przesłanek zawartych w art. 30 ust. 2 ww. ustawy, a mianowicie wykonywania pracy związanej z określeniem zdolności do czynnej służby wojskowej osób stawiających się do kwalifikacji wojskowej - poza godzinami pracy zawodowej.

W związku z powyższym w ocenie NIK, dotacja celowa przyznana przez wojewodę na organizację kwalifikacji wojskowej nie może być wydatkowana na pokrycie kosztów wynagrodzeń pracowników Urzędu, w czasie i w ramach wykonywanych obowiązków służbowych, wynikających ze stosunku pracy.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że wynagrodzenia osób wchodzących w skład PKL zostały wypłacone przez Urząd mimo braku odpowiedniego porozumienia¹⁸, o którym mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z 5 czerwca 1998 r. o *samorządzie powiatowym*¹⁹ oraz art. 20 ust. 1 i 2 ustawy z 23 stycznia 2009 r. o *województwie i administracji rządowej w województwie*²⁰. Zgodnie z art. 30 ust. 5 ustawy, m.in. koszty wynagrodzeń za udział w pracach komisji lekarskich (w tym dodatkowego wynagrodzenia) pokrywa się z budżetu państwa, z części którą dysponuje wojewoda. Z kolei zakres zleconych zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących przygotowania i przeprowadzenia kwalifikacji, które realizuje Prezydent określa art. 32a ustawy. Do zadań tych nie należy wypłata wynagrodzeń dla osób wchodzących w skład powiatowej komisji lekarskiej. Zawarte dotychczas przez Urząd oraz wojewodę porozumienia w sprawie przejęcia zadań z zakresu administracji rządowej dotyczących powszechnego obowiązku obrony obejmowały tymczasem wyłącznie: zawieranie i podpisywanie umów z podmiotami leczniczymi, pokrywanie kosztów badań specjalistycznych oraz rozliczanie przyznanej dotacji.

Ocena częściowa

Zakres ponoszonych wydatków, finansowanych z dotacji celowych, nie wynikał z propozycji jaką Prezydent powinien przedstawić Wojewodzie Podkarpackiemu. Świadczy to o nierzetelnym planowaniu wydatków, gdyż nie uwzględnia dyspozycji

¹⁸ Patrz np. porozumienie zawarte w dniu 19 listopada 2015 r. pomiędzy Wojewodą Świętokrzyskim a Zarządem Powiatu Sandomierskiego (Dz. U. Województwa Świętokrzyskiego z 2015 r. poz. 3384).

¹⁹ Dz. U. z 2016 r. poz. 814, ze zm.

²⁰ Dz. U. z 2015 r. poz. 525 ze zm.

wynikającej z przepisów rozporządzenia regulującego organizację kwalifikacji wojskowej, co NIK ocenia negatywnie. Dotyczy to zarówno wydatków związanych z dodatkowymi wynagrodzeniami wypłacanymi sekretarzowi i osobom pełniącym tę funkcję zastępczo, jak i pozostałych kosztów, które zostały sfinansowane z dotacji celowej, np. związanych z zakupem wyposażenia lokali i pomieszczeń w przedmioty niezbędne do pracy organów uczestniczących w przeprowadzaniu kwalifikacji wojskowej.

3. Prowadzenie postępowań i wydawanie decyzji na wnioski osób podlegających obowiązkowi czynnej służby wojskowej

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą do Urzędu nie były składane wnioski o konieczności sprawowania przez osobę podlegającą obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny, w związku z czym nie były wydawane decyzje administracyjne, o których mowa w art. 39a ustawy *o powszechnym obowiązku obrony*.

(dowód: akta kontroli str. 533)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od oceny w ww. obszarze z uwagi na brak postępowań w zakresie wydawania decyzji o konieczności sprawowania przez osobę podlegającą obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny.

IV. Wnioski

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. *o Najwyższej Izbie Kontroli*²¹, wnosi o:

1. Rzetelne sporządzanie, prowadzenie oraz aktualizowanie rejestrów osób podlegających kwalifikacji wojskowej, a po stawieniu się osób z danego rocznika do kwalifikacji wojskowej ich zamknięcie i przekazanie do archiwum.
2. Terminowe przekazywanie rejestrów do WKU.
3. Przedstawianie Wojewodzie Podkarpackiemu propozycji planu przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej z uwzględnieniem wszystkich wymaganych zagadnień określonych w § 13 rozporządzenia *w sprawie kwalifikacji*.
4. Ogłaszanie kwalifikacji wojskowej w terminach zgodnych z przepisem § 3 ust. 3 rozporządzenia *w sprawie kwalifikacji*.
5. Rozkładanie w czasie stawiania się osób wezwanych do kwalifikacji wojskowej w danym dniu.
6. Rzetelne prowadzenie i dokumentowanie wzywania osób do stawiania się do kwalifikacji wojskowej.
7. Rzetelne prowadzenie wykazu osób o nieuregulowanym stosunku do służby wojskowej oraz sporządzanie dokumentu zawierającego wyniki ustaleń o przyczynach niestawienia się osób i miejscu ich pobytu, zgodnie

²¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524

z wymogiem wynikającym z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji.

8. Zwrot nienależnego wynagrodzenia w wysokości 5.280 zł z dotacji celowej za udział w posiedzeniach Komisji Lekarskiej Sekretarza Komisji i osoby go zastępującej, wypłaconego niezgodnie z przepisem art. 30 ust. 2 ustawy o powszechnym obowiązku obrony.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, dnia

kwietnia 2017 r.

Kontroler
Sławomir Kochman
Główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor
Wiesław Motyka

.....
Podpis

.....
Podpis